

Balūwa wa mambwa nino Pōlo ukpikilya ndi Batesalonika Likpūmuka la mambwa

Balūwa wa mambwa nino Pōlo ukpikilya ndi bakilisito ba Tesalonika nima. Pōlo aga ndi ku beyo, ubikyaga Mongoni Manza ka Yeso-Kilisito (Wanda Ligubo ka batutumbwa 17:1-10). Batesalonika barunga ndi kabye pisi ka Kilisito. Luki limoti, kumbuso wo ngbinga mukede, Bayuda bemoti-bemoti nibo ba ndi luga kabu bukpanya ndi bambanzu kavikimanaga na Pōlo ibu na wai-daki. Bakilisito basuma ndi Pōlo ibu na bawai-daki. No biti, bopupa ndi na ibu kunzi wa gudu, Pōlo aga ndi na bawai-daki ka gudu wa Bele.

Kumbusa wa byanga bifa, Pōlo atika ndi Timotio kaundoku Bakilisito ba Tesalonika beyo ba ndi mino kakpokyoniso obili kabu. Niyo igoku, abikya Pōlo be ba mbeyi kabye pisi ka Kilisito aka. Luki limoti, bemoti-bemoti luga kabu bakegu kapa kagya ligubo ko bulya yibinika buti ba obili kabu. Bakabikya be Yeso akaigoku mbiya wanu, kagya bata ligubo, kegu na izangiya. Bagogo ba kuwa ndi mambengi bida, kye babukuta kabu budingi na bawai-dabu bokwogoni, luki limoti, Yeso kanigikugu. Kinili, Pōlo ukpikilya ndi kautumiso mambengi, utumbulyaga goni beyo Yeso igoku ndeke mino, na beyo ugya ndeke mino batu bi

nibo babinikyana. Kuwa wa go wa, bakwanana kaiko na mutamanagi be bika ndeke bongbinga basi pa imoti na Mombukwono-dosu.

Yigbananaga ya kitabu yi niyi:

Yuuso 1:1

Beyo Batesalonika babinikyana ndi mino 1:2-3:13

Obili nino abosilogo Kunzi 4:1-12

Mutamanagi kaigoku ka Kilisito 4:13-5:11

Mutiwi, na yuuso ya mulibo 5:12-28

Yuuso

¹ Imi Polo pa imoti na Silivano ibu na Timotio, tamumuusogito ibunu bomomосу ba Kanisa ya Tesalonika. Tamukpikilyi ibunu balawa yi nima, Kanisa niyo ko Kunzi Obosu na Mombukwono-dosu Yeso-Kilisito. Babunga na maziyo iki na ibunu!

Yigya na baya ka Batesalonika

² Tamigisilyaga Kunzi bongbinga basi ibiba ko bulya kunu. Tamutwaga masye masi wa tikaga mino kalumba. ³ Tamutamanaga bongbinga basi ka yigya kunu ko misa ko Kunzi Obosu: iki ko pisi ya baya kunu ikani ko pisi ya sipananiso beyo mo mino kagya ligubo na beyo mobiso mino mutamanagi kunu ka Mombukwono-dosu Yeso-Kilisito. ⁴ Bamamaki, takaiba be Kunzi amuponi, amupunogoni ndi kaiko batu kaki. ⁵ A beyo, ngbingo yi nino tabikyaga ndi mino Mongoni Manza ku kunu, takabikyagagu ndi na munzina aka, luki limoti, a ndi ko ngu na ko pisi ya Limbengi-Lotu, na ka linguna. Mibatun ndi beyo obili kusu a ndi mino luga kunu, ko bulya

izangiya kunu. ⁶ Mapunga ndi kabye yigya kusu na niyo ka Mombukwono-dosu, gutugu beyo ma ndi mino ka bukpeki-kpeki yo, pisi ka Limbengi-Lotu, mabayatu ndi likpumuka ko Kunzi na magyagya. ⁷ Kinili, miitoni kawa likingyosi lanza ka batu basi nibo babinkyana ndi ba iwili ya Makedonia na ka niyo ya Akaya. ⁸ A beyo, likpumuka ka Mombukwono-dosu apunga ndi kaigbata katukya ku kunu, adwe ka Makedonia na ka Akaya. Na goni, mongoni ma baya kunu ko Kunzi itulyononi ndi ka bapa bayasi, gutugu ibusu aka takegu bata no luki nilo takwanana kamatila. ⁹ Bambanzu basi batumbulagatu ndi beyo matitilya ndi mino, ngbingo yi ninu taga ndi mino ku kunu. Batumbulaga goni beyo musa ndi mino bokunzi, mapunga kagugubyo Kunzi ninu a na obili na walingunu, ¹⁰ na beyo mikaga mino kabundaga Mikaki beyo ka Yeso ninu akotukyoku kugu wa lisyε. Iyi no Kunzi abililisa ndi luga wa bamanda, kye atikulagi ka ngbuta ko Kunzi niyo akodoku.

2

Ligubo nilo Polo agya ndi ka Tesalonika

¹ Bamamaki, ibunu bamombukwana-donu bi makaiba binza be ligundu kusu ku kunu kegu ndi payaya. ² Kambwa kosila ku kunu, mukanatatu ndi beyo batigyogyisa ndi mino, batitumbwa ka gudua wa Filipi. Gutugu beyo bukpeki-kpeki a ndi mino budingi yo, Kunzi kusu atipatu ndi ngu kamubikyaga Mongoni Manza kaki. ³ Mutuu kusu kegu ndi ninu ma bongu, ikani ninu ma

mütamanagi manye, ikani nimo makuboboku. ⁴ Luki limoti, ifusu, tanzinaga ndi beyo aka yo Kunzi apago mino. A beyo, atimina ndi be tokwononito ko misa kaki, atipá ligubo kabikyaga Mongoni Manza. Takakyagigu ligubo li nilo kye tinisoni banza ko misa ka bambanzu, luki limoti, ko misa ko Kunzi nino ibaga mambengi kusu. ⁵ Makaiba binza be münzina kusu kegü ndi nimo mubulyisyo. Kunzi akaiba binza be takakisagigu ndi kalyalya ka gongu kunu pisi ka münzina manzana. ⁶ Takegü ndi kakisa be bambanzu batibibi, iki ifunu ikani batu bagogo. ⁷ Wina se, ifusu abe batutumbwa ka Kilisito takwanana ndi kamubinikiso buti kusu, luki limoti, ta ndi bitombiii luga kunu, mufongoni beyo amaki-bomiki asyege mino limbengi ka bomikaki. ⁸ Tamupaga ndi kugbe, takikogigu ndi bakitulya asi kamubikyaga Mongoni Manza aka, luki limoti, ta ndi bakitulya kapá obili kusu bikpe ko bulya kunu kye tamupaga ndi kugbe. ⁹ Bamamaki, makatamana binza beyo tagyaga ndi mino ligubo, tikogo ndi bungu bikyá. Ngbingo yi nino tikaga ndi mino kabikyaga Mongoni Manza ko Kunzi, tigugubyaga ndi biti na lisyé kye mambanzu gutugu bemoti aka luga kunu kobinikonitoga buti kusu.

¹⁰ Ifunu ma bademu kusu gutugu Kunzi aka. Yigya kusu kambwa kunu ka batu nibo mabinikyana, a ndi yigya yotu, yo ngbingbili ni kegü wa boyoyiso mino. ¹¹ Makaiba binza be yigya kusu kambwa ka mutü yikaka-yikaka luga kunu a ndi mufongoni beyo baba ugyaga mino bomikaki. ¹² Tamupaga ndi mutuu, tana-

mutumisa mambengi, tanamugbityaga ambe obili kunu iki wanza ko misa ko Kunzi, ninɔ amamakaga ka Bungama na ka ibiba kaki.

¹³ Kinili, takamigisilya bata Kunzi ibiba bongbinga basi kye ngbingo yi ninɔ tamubikyaga ndi mino makpumuka ko Kunzi, makabailyagu ndi abe likpumuka ka mumbanzu, luki limoti abe nilo ko Kunzi. Iyo, a likpumuka nilo apunya lingunu ko Kunzi, akagya ligubo kaso kunu yi nibo mabinikyana. ¹⁴ Bamamaki, ka lingunu, mabye ndi likingyosi la yigya ka batu ba Makanisa ko Kunzi nibo babinikyana Yeso-Kilisito ka ka iwili ya Yudea. Bomomonu bikpe bamugyogya ndi mufongoni beyo Bayuda bugyogisa ndi mino ibu. ¹⁵ Ibu bo bamwo ndi Mombukwono-dosu Yeso na bogyalandu, batigyogyiso goni ibusu. Likpumuka nilo bagyaga kabosilogigu Kunzi, ibu ba bomuyoniso ka batu basi. ¹⁶ Bikaga katipakya be takubikyogonitogu batu nibo bakegu bayuda Mongoni Manza nimo akwanana kapá muhukuso. Pisi ka yigya yi niyo, bakaidukulogo kotiwoso bunye kabu nibo bagyaga bongbinga basi. Luki limoti, ka mulibo ngbata ko Kunzi usilyoni kawa.

Polo a bata na musasa kaundoku Batesalonika

¹⁷ Bamamaki, tasanana ndi na ibunu ka nzayi ko ngbingo, luki limoti, kegu ka mambengi. Ta ndi na musasa kunu kuge, kinili togyi bi yasi kaında bata kamumina. ¹⁸ Tikaga ndi na musasa kaında kamuminoku aka bata. Imi, Polo nosisyagatu ndi ligandu kaında ku kunu, luki limoti,

Abili anatikpingba. ¹⁹ Ibunu ma na mutamanagi, igyagya na begbegbe baya bututungyo kusu nibayo tika ndeke mino na bugindo ka lisyε nilo Mombukwono-dosu Yeso igoku ndeke mino. ²⁰ A lingunε be ibusu, tikaga na magyagya na bugindo ko bulya kunu.

3

¹ Ka mulifo, takakwananigε ndi bata kabundila bindi, kinili, tina ndi binza kotigolo ibusu baba ka Atene, ² tamutikilya kεwa ndi momosu beyo ka Timotio ninε agyaga ligubo ko Kunzi nilo libikyaga Mongoni Manza ka Kilisito pa imoti na ibusu. Tamutikilya ndi kye ongotisiku baya kunu, amutumisi mambengi ka baya, ³ iba mumbanzε gutugε bemoti aka luga kunu kogwonitogε bεpo ka yigyogyiso yi niyo. A beyo, makaiba binza ibunu bamombukwandonu be okwononi be tigyogyisi beyo. ⁴ Ngbingo yi ninε ta ndi mino ku kunu, tamubikya ndi kambwa aka be batigyogyisatε ndeke. Makaiba binza ambe yigyogyiso yi kεwa niyo atisilya ndi yo. ⁵ Kinili, kaina be kegε ndi binza kaiko kaibubundya, namutikilya ndi Timotio kye indi kaiba beyo baya kunu a kεwa mino. Na ndi kabanga ambe yagogo Mumuyoniso amubofoni, kika ndi ni a beyo, ligubo kusu inda ndi payaya.

⁶ Luki limoti, mbiya-mbiya wanε, Timotio iginiku, atipaga mongoni manza kεgε wa baya na sipananiso kunu. Atibikiyi be matitamanaga masye masi, na be ma bata na musasa katimina begεyo ibusu ta goni mino na imu kεgε kunu.

⁷ Kinili, bomika-mama, gutugu ta ndi ka yigyogyiso na bukpeki-kpeki, baya kunu yo atitumisaga ndi mambengi. ⁸ Mbiya-mbiya wanu, mambengi atisyini kye mabumatikana na Mombukwono-dosu aka. ⁹ Nakibigu ikani takwanana kamigisya Kunzi ibiba bu ko bulya kunu. A beyo, tabutumo na magyagya bidε kambwa kaki ko bulya kunu. ¹⁰ Talumbaga Kunzi na kekele biti na lisyε kye atihukwilyi pisi kainanana bata na ibunu na kamumatilya nilo amubwi ka baya.

¹¹ Kunzi bikpe, Obosu, pa imoti na Mombukwono-dosu Yeso, batihukwilyi pisi kaında ku kunu. ¹² Mombukwono-dosu amumatilyi sipananiso sidingi luga kunu na bambanzu bagogo basi, mudongoni beyo ibusu tamupaga mino. ¹³ Amungotisi mambengi kye miki batu botu ni kegu wa bamuyoyiso mino kambwa ka Kunzi Obosu, ka lisyε nilo Mombukwono-dosu Yeso odoku ndeke mino pa imoti na batu kaki basi.

4

Yigya niyo Kunzi apaga

¹ Ka mulibo, bamamaki, tamuwonisilyoni ndi yigya niyo okwononi kabosilo Kunzi. A beyo, obili kunu a kuwa kakpakyana beyo aka yo. Mbiya-mbiya wanu, takamukunga na kaitatanaga na ibunu ko lino ka Mombukwono-dosu Yeso ambe widukulogoni kuwa asi kagya aka bunza. ² Makaiba beyo tamupa ndi mino mutuu nimo otukyoku ka Mombukwono-dosu Yeso. ³ Kunzi apaga be wikoni batu botu na ni makegu kagya bilya. ⁴ Mutu yikaka-yikaka

iki na mukaki kye biki na ɔbili ninɔ okwononi na ibiba, ninɔ mubosila Kunzi, ⁵ kani kisigu kogwa ka musasa manye, mɔɔngɔni abe batɔ bagɔɔ nibo bakamibigu Kunzi. ⁶ Kabyenene na munzina mi nimo, mumbanzu gutugu bemoti aka kagyilyonitogu bengeni bunye ikani kabo. Tamubikyonu ndi, ta bata kaigyilya kamubikya ambe Mombukwono-dosu ugyogyisatu ndeke batɔ bi nibo bakagya inguo ya makpamuka mi nimo. ⁷ A beyo, Kunzi katimakagu kye tiki kagya likpamuka lanye, luki limoti, kye tiki botu. ⁸ Kinili, mutɔ wasi ninɔ okyi mutuu mi nima, kakyigu mumbanzu, luki limoti, akyi Kunzi ninɔ amupaga Limbengi-Lotu kaki.

⁹ Kegu na izangiya be tamukpikilyi ka nilo ondi sipananiso luga kunu, kye Kunzi amuwonisiloni ndi beyo makwanana mino kaiko na sipananiso luga kunu. ¹⁰ A nilo mugyilyaga bomomonu basi ka iwili yasi ya Makedonia. Luki limoti, bamamaki, takamukunga ambe widukulogoni kuwa asi kagya aka bunza. ¹¹ Gyoni kekele kaika na maziyo. Mutɔ yikaka-yikaka andi mbeyi likpamuka kaki bikpe, agya ligubo na maboku, mɔɔngɔni beyo tamupa ndi mino mutuu. ¹² Makagya beyo, minisanatu na ibiba ko misa ka batɔ nibo bakegu bakilisito. Makikigu bakiguma ka mumbanzu.

Yigoku ka Mombukwono-dosu

¹³ Bamamaki, takapa ambe wiboni likpamuka ko bulya ka batɔ nibo bokwogo, kye makikonitogu kalya kumbu mɔɔngɔni abe batɔ bagɔɔ nibo bakegu na mutamanagi. ¹⁴ Ta na

baya ambε Yeso okwatε ndi, opupo ka mbukε. Kinili, ta gonι na baya ambε Kunzi upupisatε ndεke ka mbukε pa imoti na Yeso batε nιbo bokwaga ndi ni babinikyonini.

¹⁵ Kabυenene na mutuu ka Mombukwono-dosu, tamubikiyi δε: Ibusu bi nιbo ta mbeyi na ρbili aka kadwe kε kwa kε Mombukwono-dosu igoku ndεke mino, takukitagigε ndεke nιbo bokwaga ndi. ¹⁶ Takana ndεke mungbi, liyu ka ngama ka bamalaika, se kεwa nilo la siba ko Kunzi. Kumbuso yi, Mombukwono-dosu bikpe osyoku kotukyoku kεgε wa lisyε. Kεwa wa, batε nιbo bokwaga ndi kεso ka Yeso, bika ndεke batε ba mambwa kopupoku ka mbukε. ¹⁷ Kumbuso yi, ibusu bi nιbo tika ndεke na ρbili aka ko ngbingo yi nino, batibinika ndεke pa imoti na ibε kεgε wa lisyε, kobongonoku na Mombukwono-dosu kε. Tika kεwa ndεke bongbinga basi pa imoti na Bamombukwono-dosu kε. ¹⁸ Tumisononi neki mambengi na manzina mi nima.

5

Kabundaga lisyε nilo Mombukwono-dosu odoku ndεke mino

¹ Bamamaki, kεgε na izangiya δε namukpilyi likpamuka ko bulya lisyε ikani ko bulya ngbingo yi nino makpamuka mi nimo igyonosa ndεke mino. ² Makaiba ibunu bamombukwanadonu δε lisyε ka Mombukwono-dosu odoku ndεke bigbututu mεdεngoni beyo mutε wo kubakε odogoku mino no biti. ³ Ngbingo yi nino, bambanzε bika ndεke mino kabikya

be: «Ta ka maziyo na pa mbeyi biwo», ko ngbingo yi nino goni no, banye usilya ndeke bigbututu, madongoni abe muzuzula nimo asilyaga muko wa mama ka libukuti. Gutugu mumbanzu bemoti aka kahukagigu ndeke mino. ⁴ Bamamaki, luki limoti, ifunu makegu ko biti, bekye lisyε li nilo amusilyi ndeke bigbututu abe mutu wo kubaku. ⁵ A beyo, ifunu basi ma batu ba bungbanganya na ba lisyε lisyε. Takegu ifusu batu bo biti ikani nibo bakapagigu bungbanganya. ⁶ Kinili, takololonitogu abe batu bagogo, luki limoti, tikini subisi, tika bakiminya. ⁷ Batu nibo balalaga, balalaga no biti, na nibo bikaga na libuma, bomwaga no biti. ⁸ Luki limoti, ifusu ta batu ba lisyε lisyε, tokwononi kaiko bakiminya. Timokisyini baya na sipananiso abe kutuko kwa ngweyi kaibuulyo mbanzi, timokisyo matamanagi ma muhukuso abe sikpakpasu sa ngweyi katibuulyogo yi. ⁹ Kunzi katipunagagu ndi be tigyogyisi ko bulya ngbata kaki. Luki limoti, be tinisoni na muhukuso ko pisi ka Mombukwono-dosu Yeso-Kilisito. ¹⁰ Iyi, atikwilyaga ndi ifusu, kye takika gutugu subisi ikani bukwo, tiki ndeke na obili pa imoti na ibu ka lisyε nilo igoku ndeke mino. ¹¹ Kinili, tumisononi mambengi, midukulogo kongotiso baya kunu, madongoni beyo mikago mino kaga.

Mutu na yuuso ya mulibo

¹² Bamamaki, takamubikya ambe hudondisyononi batu nibo bakagya ligubo luga kunu,

bakamukpokyoniso ko pisi ka Mombukwono-dosu na kamupá mutuu. ¹³ Hubibisogoni kugbe, miko na sipananiso na ibu ko bulya ligubo kabu. Wikoni na maziyo luga kunu.

¹⁴ Bamamaki, takamukunga ambe hubikyoni batu nibo bakapagiga ligubo ambe biminyito, hutumisoni mambengi nibo ba na buti, husingyoni batu nibo bakegu no ngu, wikoni na limbengi linda ka batu basi. ¹⁵ Wibuulyonito, mambanzu gutugu bemoti aka kamigisilyonitogu daki bunye ka bunye, luki limoti, kisoni bongbinga basi kagya bunza aka luga kunu na ka bambanzu basi.

¹⁶ Gwoni magyagya masye masi. ¹⁷ Lumbogoni masye masi. ¹⁸ Mumigisilyogoni Kunzi ibiba ka makpamuka masi kye nilo a sipananiso kaki pisi ka Yeso-Kilisito.

¹⁹ Makokpingbonitogu ligubo la Limbengi-Lotu. ²⁰ Makinonitogu mutuu ka bogyalandu ko Kunzi payaya. ²¹ Luki limoti, kpimoni makpamuka masi, mobingisyo nimo manzanza. ²² Nyikoni mobi ma bunye masi.

²³ Kunzi bikpe nino mombukwana maziyo amuitisi batu botu ka bopisi bayasi, obuulyogi tamanaga, limbengi na nzayi kunu yasi, kye kikonitogu na bunye gutugu bumuti aka ngbingo yi nino Mombukwono-dosu Yeso-Kilisito igoku ndeke mino. ²⁴ Mutu yi nino amumakaga ndi, a mutu walinguna, iyi, otulyosatú likpamuka li nili.

²⁵ Bamamaki, tilumbilyonito goni ifusu.

²⁶ Tilyononi, mopututonogo abe bomika-muko.

²⁷ Nakamukunga ko lino ka Mombukwono-dosu ambe mutongulogoni baluwa yi nima ka batu basi nibo babaya Yeso-Kilisito.

²⁸ Iziyo ka Mombukwono-dosu Yeso-Kilisito iki pa imoti na ibunu.

AGUMÉ WAMBIYA

Lika: AGUMÉ WAMBIYA (New Testament+)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Lika

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Dec 2022 from source
files dated 29 Jan 2022

f796df90-b7da-5393-9b93-c756eba4e5d6